

Ingers tankar

Ödet och Hoppet

Har befunnit mej långt borta i en annan tid de senaste veckorna. Jag har tidigare läst Niklas Natt och Dags böcker som skildrar hur det kunde gå till i en brutal stockholmsmiljö under slutet av 1700-talet. Det som kallas Bellman Noir av vissa. Böckerna har fått namnen **1793**, **1794** och **1795**. Jag har läst alla tre och även om de är rätt råa och otäcka så är de också otroligt bra.

Nu har jag fått första delen av Niklas Natt och Dags släkthistoria betitlad **Ödet och Hoppet** efter ättens valspråk. Den handlar om ett par år under decenniet 1430 då Engelbrekt startade sitt uppror mot Kung Erik av Pommern som då styrde över de tre riken som drottning Margareta överlätit på honom.

Efter digerdödens härjningar var det många som ville styra och ställa över Svea Rike. Företrädarna för ätterna Natt och Dag, Sture, Bonde och Grip var stora jordägare men

vilde alla ha mer att råda över. Bo Jonsson Grip hade affärer ihop med först kung Magnus Eriksson sedan Albrekt av Mecklenburg i hopp om att själv senare bli kung.

Men han dog i förtid och då trädde Sten Bosson Natt och Dag in på banan. Det är han som bjuder Danmarks och Norges Drottning Margareta att ta tronen från Albrekt. Kanske tänkte han att Margareta som kvinna skulle bli enkel att styra. Men det skulle visa sig att det var hon som bestämde.

Drottning Margareta var dotter till Valdemar Atterdag, den danske kungen, han som brandskattade Visby. Hon blev gift med Håkan som var kung över Norge och son till kung Magnus Eriksson. De fick sonen Olof som dog 1387.

Under Margaretas tid bildades Kalmarunionen. Då hennes egen son dog utsåg hon Bogislav av Pommern till sin efterträdare.

Ätten Natt och Dags vapen.

Vapnet är från medeltiden, men exakt hur långt tillbaka kan bara sägnerna säga. Det tidigaste kända dokumentet är från 1280 och återfinns i Riksarkivet i Stockholm.

Ingers tankar

Han tog namnet Erik när han blev kung över Danmark, Norge och Sverige. Tyska handelsmän liksom tyska och danska fogdar var nu de som kom att bestämma i Svea Rike. Både frälset och allmogen blev förtryckta.

Det är nu Engelbrekt Engelbrektsson dyker upp i historien. Han är bergsman från Norbergstrakten och av frälseätt. Boken **Ödet och Hoppet** skildrar åren då Engelbrekt gör uppror och samlar både frälse och ofrälse att strida mot kung Erik.

Bokens huvudperson är Måns Bengtsson, son till Bengt Stensson och hans hustru Kristina Magnusdotter – Leopard – och sonson till Sten Bosson. En annan yngling i historien är Finn Sigfridsson som är Måns vapendragare och sven.

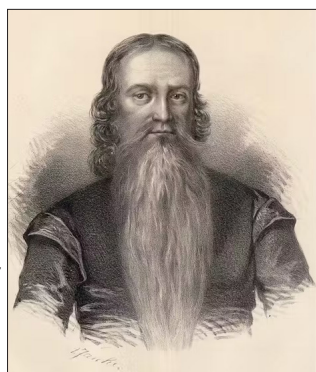
Författaren Niklas Natt och Dag är sonson i femtonde led till Måns Bengtsson. Han skriver i en lite gammaldags språkdräkt, som gör att man tycker sig befinna sig i den tid som skildras. Det är måleriskt, spännande och lärorikt.

Språkdräkten gör så mycket när en historia långt bak i tiden ska skildras. Det insåg jag när jag tidigare läste trilogin om Thomas Cromwell av Hilary Mantel. De böckerna hade Jesper Högström översatt och han hade också använt sig av en speciell språkdräkt.

Ödet och Hoppet är en klar läsoplevelse, särskilt för dem som är historie- och språkin-tresserade.

Engelbrekt Engelbrektsson på en teckning från 1880-talet.

Niklas Natt och Dag mottog priset för Årets bok år 2018.

Niklas Natt och Dag bokdebuterade 2017 med romanen 1793, den första delen i trilogin Bellman noir. Boken utsågs till **Årets bästa svenska debut 2017** av Svenska Deckarakademin. På 2018 års Bokmässan i Göteborg tilldelades boken även **Crimetime Specsavers Award** för bästa deckardebut, samt röstades fram till **Årets bok** i Bonniers Bokklubbers årliga tävling. Rättigheterna till boken har sålts till över 30 länder.

I april 2019 tilldelades ljudboksversionen, inläst av Martin Wallström, pris för bästa roman i **Storytel Awards** (tidigare Stora Ljudbokspriset). Den andra delen, 1794 i Bellman noir, gavs ut i september 2019.

Natt och Dag tilldelades i maj 2020 Stockholms stads hederspris i litteratur.

År 2021 utkom 1795, som var den sista delen i trilogin Bellman noir.

I maj 2023 tilldelades 1794 och 1795 **Mystery Writers of Japan Award** för bästa översatta kriminalroman.

